

Mn. Joan Borràs Farreras, vicari de Mollet (1944-1949)

Josep M. Suñé Arbussà

Catedràtic jubilat de la universitat de Barcelona

 avent arribat a les meves mans la primera part de les memòries del recordat Mossèn Joan Borràs, pvre., compresa la part que correspon a l'estada durant cinc anys a Mollet, crec interessant fer-ne una breu biografia de la seva etapa anterior a l'arribada a Mollet i una àmplia de la seva estada a Mollet. A la primera part indico entre cometes el que és transcripció literal de l'original. La segona part són extractes del seu diari. Per a una major comprensió, hi afegeixo algunes notes al final de l'article.

1. INTRODUCCIÓ: EL SEMINARI, LA GUERRA I L'ORDENACIÓ SACERDOTAL

NAIXEMENT I INFÀNCIA

Joan Borràs Farreras naixia a Vallirana (Barcelona) el 30 de juliol de 1919, fill de Mateu Borràs i Remei Farreras, “família de treballadors de poble vivint de jornal, cultiu de la vinya, etc. Com quasi totes, amb economia justa. Religiosament complia els seus deures de cristià. Missa dominical, comunió bastant freqüent; assistia al Novenari d'ànimes que era una espècie de missió; prenia part en les processons; resava diàriament el rosari en família, etc.” Fou el segon de tres fills: Laieta que naixia el 1915, Joan i el darrer, Josep, que naixia el 1922”.

VOCACIÓ SACERDOTAL

Ens ho explica Mn. Joan amb les següents paraules:

“A finals d'agost de 1931, Mn. Joan Cabús, Rector de la Parròquia, va cridar-me per dir-me que havia pensat moltes vegades que jo podria ser sacerdot com ho era ell i el meu oncle Mn. Ramon. Jo vaig dir-li que també ho havia pensat moltes vegades i que m'agradaria molt. Deixi'm dir-ho als meus pares. Els hi vaig explicar i la seva reacció va ser òptima. Tot content vaig dir-ho a Mn. Joan, vertader apòstol de vocacions. Ell va venir a casa i vàrem parlar-ne

llargament. Entre altres coses va dir-nos: ja veieu que amb poc temps les coses han canviat molt, però no us faci por res: el Senyor està a favor de la seva Església. Ells i jo vàrem contestar-li que estàvem més decidits precisament perquè mancaven molts sacerdots, si no de seguida, al temps d'acabar jo, ja es notará. A Mn. Joan se li varen negar els ulls i a nosaltres també. Vàrem quedar que, ajudant Déu, començaria el curs junt amb en C. i en V. a principis d'octubre”.

ENTRADA AL SEMINARI

Fou el curs 1932-33.

Joan era un estudiant excel·lent per la qual cosa no tingué cap problema en seguir els ensenyaments, però també tenia un cor molt gran i tal vegada quelcom liberal, ja que no veia bé certs comportaments que li semblaven exagerats. Explica el seu pensament que “Els Superiors *Operaris Diocesans* eren molt gelosos de la disciplina, però potser massa exigents, recolzats amb un rigorós reglament, en el silenci i comportament exterior. Potser ajudava a la vida interior, però resultava carregós...” .

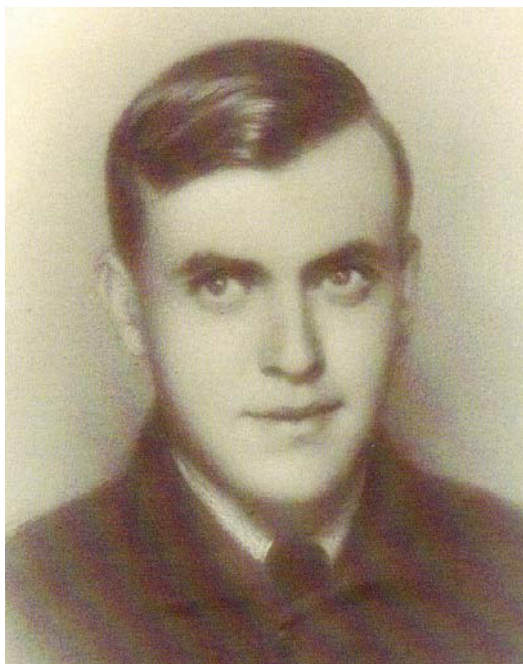
El setembre de 1933 va morir santament la seva germana Laieta, després d'una curta malaltia, fet que l'afectà profundament.

LA GUERRA CIVIL I LA INCORPORACIÓ A FILES

L'inici de la guerra civil va obligar-lo a refugiar-se a casa dels pares. Amb el germà Josep varen salvar objectes de l'església, com explica: “omplim els sacs amb casulles, albes i roquets junt amb els corporals i ara que estan portant bancs i coses al darrera de casa que és el pati del Patronat, ho amagarem una mica i quan sigui de nit ho tirarem dintre casa i ho posarem al sostre fals que dóna a les golfes per un portalet i tot el que haguem d'amagar d'objectes religiosos nostres i coses que no comprometin, ho posarem dins i que el pare hi faci un envà arrebossat com els altres i l'embrutarem perquè no es conegui que és nou. Així ho vàrem fer i quan es va alliberar Vallirana i es celebrà la Missa per primera vegada, la mare va rentar el que era necessari i es va oficiar amb els ornaments guardats allí”.

LA MOBILITZACIÓ PER AL SERVEI MILITAR

Mn. Joan descriu amb detall tot el que li va passar, des de la crida a files de la seva lleva, la del 1940, a principis de març de 1938: “Va arribar el temps de la mobilització de la meva lleva. Vàrem deixar de fer carbó perquè ja no es venia ni es feia intercanvi. La primera causa era que la gent no tenien què coure, i la verdura, l'única cosa que més o menys quedava, la coïen a la llar de foc; i la segona era que es feia difícil transportar-ho a la ciutat. Jo vaig haver d'incorporar-me a l'exèrcit”.

Mossèn Joan a Vallirana, abans de marxar al front.
Febrer de 1938.

Els portaren en tren fins a Granollers (el grup de Vallirana al Casino) on va començar la 'formació' militar i 'cívica', després a Vic, un ambient molt diferent del que estava acostumat. Primera malaltia i trasllat a Campdevànol on va ser atès per infermeres (algunes d'elles eren monges); al cap de poc, un tren els acostà al front, o a prop, perquè es sentien canonades i trets; després va caminar fins que va caure defallit, el varen portar a una masia, hi va anar un metge que va trobar-li una forta arítmia i desnutrició; per això van portar-lo a l'hospital de Manresa en un camió de ferits des d'on "vaig tenir el goig de veure Montserrat i vaig prometre que una de les primeres misses la celebraria allí, acompanyat de la meva família, com així va ser. A l'hospital hi estava molt bé. Feia temps que no havia dormit en llit". Després els traslladaren a Barcelona, a l'Hospital Militar (que era al col·legi de Jesús-Maria); el metge el va declarar apte per a feines d'oficina i el destinaren a Terrassa, amb quatre dies de permís per anar a casa. Ja incorporat, el destinaren a la Companyia de Serveis i varen deixar que anés a dormir fora quan no tingués servei. A través de familiars de Mn. Vergés, que havia estat regent de Vallirana i després màrtir, varen acollir-lo unes senyores amigues i molt pietoses com de la família, una era monja i l'altre vídua sense fills amb un cunyat escolapi també màrtir, que tenia una

botiga de plats i olles (Cal Vidrier). Aquella senyora li va dir: “A casa tenim un altre tresor infinitament més valuós: el Santíssim Sacrament; bastant sovint ve un sacerdot, que fa de mestre a Matadepera, a celebrar la Santa Missa. En sentir això em vaig emocionar tant, que el sanglot i les llàgrimes no em deixaven parlar”. Van fer-lo furriel, sanitari i visitador, cosa que li va permetre fer favors a molts que “de vegades li agraiïen amb regals de menjar (molts soldats eren de quintes avançades i residien al Vallès) i així a casa podíem menjar millor i ajudar famílies necessitades”. Mn. Joan explica a les seves memòries molts fets i anècdotes de la vida militar.

DESPRÉS DE LA GUERRA CIVIL

Acabada la guerra, per Setmana Santa va haver d’incorporar-se a l’exèrcit i l’enviaren al III Regiment d’artilleria a Sant Sebastià, amb destinació a Fuenterrabía i Irún; més endavant anà a l’Estat Major on pogué estudiar i preparar els exàmens al Seminari (va aprovar segon de Filosofia); després anà a Vitòria, però el reclamaren de la Maestrança de Barcelona; un cop allà, el seu cap va deixar-lo anar a viure al Seminari a ell i a un altre seminarista, amb la condició que els festius anessin a ajudar al sacerdot del quarter. Era la darrera setmana d’octubre de 1939.

Lògicament, l’alegria per l’alliberament fou general, “principalment els primers dies”, però els desenganys per a Mn. Joan no van trigar, com explica. El primer fou el discurs del General Yagüe quan va dir a la ràdio: “Catalanes, os traigo el perdón de la España Nacional y auténtica”. Mn. Joan, que sempre va sentir-se molt català, reflexionava: “Què ens ha de perdonar Espanya a nosaltres que també som espanyols, que hem patit fortament les persecucions religioses, polítiques, socials...? És que pel fet de ser catalans necessitem el perdó de l’Espanya ‘autèntica’? Al cap de poc temps vaig tenir el pressentiment que la nostra Església ... no gaudiria de tota la llibertat ..., que no pensés que els vencedors ens ho solucionarien tot ... Que ens seria molt difícil fer entendre que l’Església i l’anomenat ‘Movimiento Nacional’, no eren la mateixa cosa i costaria molt fer-ho entendre als ‘nostres’ i als ‘altres’, perquè molt d’uns i d’altres n’estaven convençuts i no sempre sense culpa”.

Mn. Joan explica els actes religiosos celebrats a Barcelona: Corpus Christi, el Congrés Eucarístic Diocesà de 1944, la Internacional de 1952¹, les missions a la ciutat i la vinguda del Papa l’any 1982.

PRIMERES ORDES

“Potser perquè era prefecte de la secció de filosofia, em varen avançar l’ordenació. A la basílica de Santa Maria de Mataró i per la solemnitat de Pentecostès (de 1942), Mn. Josep Lluís González va ser ordenat sacerdot, jo diaca i un Operari Diocesà subdiaca. Per la meva part, vaig sentir el gran goig de

Mn. Joan i el seu germà Josep, 6-1-1943.

pensar que ja havia pujat el penúltim graó per arribar al desitjat sacerdoci. Assistiren també amb gran goig els de casa meva. El mateix dia vaig tornar al Seminari”.

RECUPERACIÓ DE LLIBRES DE LA BIBLIOTECA

El primer curs de Teologia va ser ajudant del bibliotecari. Escriu: “Després d’haver rescatat de la Biblioteca Central més de 50.000 volums que el Director d’aquella biblioteca va tenir l’encert d’anar a requisar quan varen incendiar el Seminari, vàrem començar la tasca d’anar-los ordenant per matèries. Llàstima que no va poder salvar-se la secció d’incunables i manuscrits; n’hi havia molts, alguns dels quals de gran valor cultural, però com que estaven en un departament a part i més ornamentat, els incendiaris deuen pensar que eren ‘llibres de missa’ i els varen cremar gairebé tots”.

PREFECTE DE LA SECCIÓ DE FILOSOFIA

“... al començar segon de Teologia, el Sr. Rector em va cridar per dir-me que, escoltats els altres superiors, em nomenava prefecte de la secció de filosofia. Jo vaig respondre-li que ho acceptava per obediència, però estava temorós que aquest càrrec em portaria molts maldecaps i perjudicaria els meus estudis; no obstant, si ho havia de ser, m’hi dedicaria amb tot l’esforç. Ell va dir-me que ho acceptés ja que el Senyor m’ajudaria. Posat a la feina, ja m’agradava; no

obstant, al final de cada curs li deia sincerament que si comprenia que un altre podia fer-ho millor, podia substituir-me. No en vaig sortir fins acabar la carrera, perquè ell em responia que els seminaristes em tenien molta confiança i els superiors també. Veritablement, tal com temia, aquell càrrec em va exigir molta dedicació, que per altre part jo ho feia amb molt de gust i amb sentit de responsabilitat”.

ORDENACIÓ SACERDOTAL

L'ordenació sacerdotal tingué lloc el dia de Sant Josep, juntament amb onze diaques més, a la Parròquia de l'Esperit Sant de Terrassa. Després de l'ordenació, “el Bisbe i nosaltres ja vàrem concelebrar”. El dia següent, després de la Missa parroquial a Vallirana, celebrava la primera Missa particular rodejat per tots els parents i amics. L'endemà es traslladaven a Montserrat tota la família (pares, germà, avi, tia Antònia, oncle Viñas, oncle Joanet) on es trobaren amb els de Terrassa (els de cal Vidrier, la Rosa Marcet, més tard muller del seu germà) i Mn. Ramon. Escriu: “Tal com vaig prometre quan estava a l'hospital de Manresa davant del perill imminent d'anar al front, vaig celebrar la Missa al cambril de la Mare de Déu”². El 16 d'abril celebrava la primera missa solemne a Vallirana.

Missa solemne a Vallirana, 16 d'abril de 1944. Els pares a l'esquerra de la fotografia i els padrins a la dreta. Mn. Ramon a la dreta de Mn. Joan.

2. MN. JOAN BORRÀS, A MOLLET (1944-1949)

2.1 NOMENAMENT DE VICARI DE MOLLET

A mig juliol (quan el va rebre del Bisbat) el Sr. Rector de Vallirana va donar-me el nomenament. De seguida vaig escriure al Rector de Mollet dient-li que si no disposava altra cosa, jo hi aniria el proper dissabte a la tarda. Vaig arribar-hi tot carregat, i al sortir de l'estació ja es veia el campanar. Amb consciència de responsabilitat vaig pensar: aquí és on has de treballar amb convicció i entusiasme. A l'arribar a l'encreuament de carreteres es tornava a veure el campanar i, creient-me que era tocant la carretera, vaig passar de llarg i, a l'adonar-me'n una senyora que anava amb dos nens m'ho va indicar. Llavors em va venir el record de l'entrada de St. Joan M. Vianney que també va preguntar a uns on era l'església, ells li varen indicar, però l'advertiren que no hi havia mai ningú i que feia molts anys que ni el Rector hi vivia. Ell els va contestar: Vosaltres m'heu ensenyat on he de viure, jo m'hi quedaré per ensenyar-vos com heu de viure. Vaig arribar a l'església i estava tancada; al donar la volta vaig veure una porta la meitat oberta i comprenent que aquell espai era com un petit claustre que pertanyia a l'església, vaig entrar. Hi havia un ex seminarista³ que va dir-me que m'esperava perquè tots eren a Núria i ell tenia les claus per ensenyar-me la meva habitació. Li vaig dir si també tenia la clau per entrar a l'església. Com que la tenia, hi vàrem entrar per a presentar-me a Jesús-Eucaristia i a oferir-me per a tot el que volgués per aquella Parròquia. Seguidament entràrem a la rectoria i em va ensenyar la meva senzilla habitació. Com que llavors no hi havia minyona, cosa que passava cada quatre o cinc mesos, havíem d'anar a l'hostal perquè ens portessin el sopar. Si volia esperar als que venien de Núria, segurament arribarien en el tren de les onze de la nit. Aquell seminarista va acompanyar-me a la impremta Bachs perquè em deixessin la bicicleta, com feien al meu antecessor Mn. Àngel Martínez, per anar el diumenge a Gallecs a dir la missa i que ell m'acompanyaria. Una estona abans de l'hora prevista de l'arribada del tren, aquell noi va venir a buscar-me i vàrem anar cap a l'estació a esperar-los. El carrer o avinguda que hi anava era bastant fosc, va ser qüestió de posar-nos al començament per on ells havien de passar i com que anava amb sotana ja ens trobaríem i efectivament així va ser. Esperava una rebuda afable... Jo vaig presentar-me preguntant: Vostè es el Sr. Rector? Sí, va dir-me⁴. Li vaig mostrar el nomenament del Bisbat i comentar-li que ell ja devia haver rebut la meva carta en la que li deia que venia amb molta il·lusió. Sí, la vaig rebre, em diu, com també he rebut l'ofici del Bisbat fent-m'ho saber. Doncs miri, li dic, aquíestic per ajudar-lo complint el que em mani. Molt bé, em diu, ja tindrem temps de parlar-ne. Mentre baixàvem per l'avinguda ell i Mn. Àngel anaven enraonant amb els que havien viatjat amb ells a Núria. Jo, com que no coneixia a ningú ni vaig ser presentat, anava al

costat fent l'esforç de mostrar un discret interès. El camí era d'un quart d'hora, però a mi em va semblar llarguíssim. A l'arribar a la rectoria em va preguntar si ja m'havien donat les claus per obrir i tancar. Al dir-li que sí, em diu: És que serà la primera feina que haurà de fer cada dia amb puntualitat. Sap on són els interruptors? A l'estiu, si no el venen a buscar a la nit per sagraments, no necessitarà llum, només per la capella del Santíssim, però des de l'octubre, sí. Tal com feia Mn. Àngel, cada dia vostè a 2/4 de 8 ha de tocar l'Angelus, obrir l'església i posar-se al confessional fins a les 9. A les 8 ja baixaré jo per dir la missa i vostè la dirà a les 9. Per demà, diumenge, fer com tots els dies i, després de la missa de les 9, ha d'anar a celebrar la de Gallecs, en Jaume l'acompanyarà. Ara podem anar tots a dormir, que nosaltres estem cansats. Jo vaig demanar-li si tenia un despertador per no haver de dormir amb ànsia. Li deixaré el meu per aquests dos dies i dilluns procuri comprar-se'n un. No obstant, com que demà Mn. Àngel ha de sortir molt aviat, ja el cridarà. Ara, Bona nit! i a Mn. Àngel: Que tot li vagi bé!

Aquella nit no vaig dormir quasi gens, no per emoció sinó per decepció. No esperava aquella arribada tan freda. Sort que vaig recórrer a l'oració, que em va servir per animar-me bastant. Vàrem baixar junts amb Mn. Àngel i, a l'entrar a l'església, li vaig dir que aquella arribada no em va agradar gens. Mn. Àngel em va dir: no en facis cas, potser avui t'enraonarà molta estona; però les seves decisions les has de prendre com a definitives et semblin bé o no. És que des que va fer l'església no viu tranquil i comprèn que molta gent li tenen antipatia. Això fa que sigui molt gelós, per tant, vés amb compte! Moltes gràcies, vaig dir-li, jo faré tot el que pugui perquè recobri l'alegria. Adéu, i que puguis treballar força. Per la meva part, no temis venir a Mollet, que, gràcies a Déu, la mala herba de la gelosia no té lloc en els meus sentiments. Vaig demanar a Déu que totes les dificultats que segurament em vindrien en la meua vida sacerdotal, les pogués superar amb zel sincer i amb paciència positiva, és a dir, amb esperança, perquè es convertissin en glòria de Déu, santificació pròpia i de les ànimes.

Aquell mateix diumenge ja em va parlar de Núria i com que vaig dir-li que jo no hi havia estat mai, em va donar molts detalls que jo ja sabia perquè els havia llegit, però no vaig dir-li-ho perquè tingués el goig d'explicar-me'ls. Cap al tard, i com cada diumenge d'estiu, vàrem anar a sopar a can Moretó (La Farinera). A l'arribar a la rectoria em va explicar el que es feia, millor dit; el que no es feia a la Parròquia. Va dir-me: 1r. Tenim un centre parroquial que va servir d'església mentre fèiem aquesta, però des que la tenim, ja no ha servit més, i ni tant sols hi tenim corrent elèctric. A l'anar-hi un dia, vaig veure una finestra forçada per on entraven alguns alumnes de l'Acadèmia Mollet i segurament d'altres, perquè estava tot fet malbé. Al davant de l'entrada hi ha un pati molt gran que fa servir l'acadèmia per jugar a «basquetbol» per l'equip de Mollet. 2n. L'Empresa Continental controla tots els locals de cine de Mollet i pobles del

voltant; si obríssim el nostre centre ens considerarien com a competidors seus i així com ara som amics, especialment amb un dels dirigents, tindríem uns contraris que ens farien denúncies perquè ens fessin tributar, revisions, etc. 3r. Els de Falange són molt pocs, i si nosaltres obríssim el Centre segurament vindria molta mainada, joventut i gent gran. Llavors, per enveja, ens denunciarien com a separatistes, encobridors d'enemics del Règim, etc. 4t. Posar en funcionament el Centre voldria dir fer moltes despeses que no podem fer i ja tenim on fer-les; esmerçar-hi molt de temps, i tenir moltes enrabiades i expulsar-ne molts. No em parli mai d'obrir-lo. Sí un dia necessitem una sala per algun acte nostre, l'Empresa Continental ens la deixarà sense fer-nos pagar res.

A mi aquests arguments em varen semblar de molt poca consistència social i principalment parroquial. Em va venir un pensament d'un gran pedagog que quan encara era adolescent va dir-nos: Si teniu un projecte d'una obra d'apostolat o de bé de la societat, que a consciència creieu convenient o, principalment necessària, no us rendiu davant d'un «no». Encomaneu-ho a Déu i poseu-hi constància sense fer-vos pesats. Si veieu que teniu raó de demanar-ho, no cediú fins que ho obtingueu, doncs tard o d'hora en sortireu. Però sigueu prudents i no deixeu entreveure que el qui us deia que no, anava equivocant ni vegi que l'heu vençut. Continuant la idea, suposo que per tal que no semblés que no volia fer res, va afegir: aquí a la Parròquia tenim un cor de noies que canten en les festivitats més importants; la catequesi dels diumenges i de la Primera Comunió; les senyores de l'Apostolat de l'Oració i els Portants del Sant Crist que assisteix al Viacrucis dels diumenges de Quaresma; a la processó del Divendres Sant al matí⁹. Amb això ja en tenim prou si ho fem bé. Jo vaig pensar que això estava bé però insuficient. S'havia d'intentar que les activitats parroquials s'estenguessin anant a buscar infants, adolescents, joves, noies, matrimonis, gent gran que, a més de la pietat, veiessin que la Parròquia era per a ells una segona llar on trobar-se, formar grups de foment de pietat, d'apostolat, de germanor, de caritat i de sana diversió... però com que vaig comprendre que tot allò que m'havia dit ja ho tenia determinat, no vaig pas intentar contradir-lo ni donar-li suggeriments. Vaig pensar que amb constància, temps i aprofitant l'ocasió propícia, podríem obtenir quelcom més. Mentrestant, vaig anar coneixent joventut, gent gran, etc. i, sense criticar res ni ningú, es va anar creant un clima de què necessitàvem actuar. Vaig començar reunint un bon grup de joves i un altre de noies per parlar d'assumptes d'interès referents a la religió i formació. Més endavant ja va ser de persones més grans.

Un dia tres homes varen demanar-me que anés a casa d'un d'ells a parlar. Al començar, ja em varen dir que segurament havia notat que hi havia un sentit hostil contra Mn. Josep. Em digueren que tenien la impressió que jo seria capaç de fer-lo superar. Que comptés amb ells i molts d'altres amb qui havien parlat. Que tenien l'esperança que jo faria canviar la seva manera de procedir, del

contrari, poc o res aconseguiríem. Llavors em varen explicar la causa que tothom creia la principal, encara que n'hi havia d'altres (que jo ja he dit abans). El Sr. Alcalde, poc després d'acabada la guerra civil, el mateix any 1939 va reunir tota la gent de la vila i els va dir: Jo em veig en cor de què es passin per alt moltes de les responsabilitats de molts a causa del conflicte revolucionari que hem sofert, però he de tenir una garantia d'unió per poder-la presentar. S'ha de cobrir el torrent que passa pel mig de la vila i que tantes víctimes ha causat de tifus i altres malalties i s'ha de construir l'església que de grat o per força varen enderrocar els de la vila, excepte el campanar que va servir de presó. Els que no tenien responsabilitats en la guerra civil també hi han de col·laborar, sinó tindrien la responsabilitat de no fer-ho en les necessitats que hem de solucionar. Si hem d'esperar el que cada casa vulgui donar o fer, tindrem molt pocs ingressos i no s'acabarà res. Per tant, nomenarem una junta que reparteixi les càrregues de feina o de l'aportació econòmica segons les possibilitats. Us anirem convocant per sectors petits i per escrit donarem nota del que tindran assenyalat. Si algú demostra que no pot contribuir, ja se li tindrà en compte, tenint present que no serà assenyalat per una entrega total, sinó que anirà fraccionat. Tant la reunió general com les de grups eren presidides pel tinent de la Guardia Civil, el Sr. Alcalde i Mn. Josep. Un secretari prenia nota del que es deia i qui ho deia. Ja podem suposar les murmuracions i crítiques que varen sorgir. Feia cinc anys i poc temps que s'havia acabat l'església i la gent no ho oblidava. L'alcalde ja vivia a Barcelona i el tinent de la Guardia Civil havia estat traslladat; el que era el blanc de les crítiques era Mn. Josep. Jo vaig dir-los a aquells tres bons feligresos que l'assumpte era molt espinós i que l'havíem de solucionar no amb discussions, sinó per un altre camí.

2.2 EL 25È ANIVERSARI DE L'ORDENACIÓ SACERDOTAL DE MN. JOSEP

Quan feia cinc mesos que m'estava a Mollet, Mn. Josep em va dir que l'any següent seria el 25è aniversari de la seva ordenació sacerdotal. Jo vaig dir-li que ho hauríem de celebrar; ell va dir-me que no calia, que ja ho diríem a les misses del diumenge i que preguéssim per ell. Jo vaig pensar que tenia por d'un fracàs, pel to de veu amb què m'ho va dir. Vaig dir-li que l'honor del pare passa als fills i per tant, l'honor que es fa al Rector passa a la feligresia. Al mateix temps vaig pensar que se'ns presentava una magnífica ocasió de fer-li esborrar el concepte que tenia d'ésser rebutjat, i un cop posat de bon humor podríem aconseguir moltes actuacions que desitjàvem. Era qüestió que a ell li semblés que tornava a tenir la confiança de la feligresia. Vaig convocar aquells tres feligresos per donar-los el meu parer i encomanar-los que entre tots busquéssim qui ens podria ajudar donant idees i actuant.

Vaig proposar els dos principis fonamentals per a la celebració: primer, exalçar la figura i dignitat del sacerdot en general, i segon, procurar crear un

clima de simpatia per Mn. Josep, fent ressaltar la seva labor com a sacerdot. “Com que si volem que quedi tot bé tindrem molta feina, de moment és qüestió que la feligresia tingui una mostra de què se’ls té en compte. Ara hem fet un concurs de catequesi i tots els col·legis hi han pres part. Això m’ha donat una idea pel primer pas; ja podem convocar la Comissió, millor que no siguin molts, per fer una bona feina i que cada element es busqui col·laboradors”. Als tres dies ja ens vàrem reunir deu persones i jo vaig dir-los-hi que érem suficients. Començarem a explicar les idees, però ells varen dir-me que fos jo qui les exposés i, si en sortien de noves, ja les anirien comentant. Els vaig dir “abans de parlar del 25è aniversari, ens convé posar-nos en contacte amb la gent, ara tenim una bona ocasió. Es va fer el Certamen Catequístic però no es va fer cap festival de conclusió”. Com que hi varen prendre part tots els col·legis, vol dir que hi va participar tota la mainada. Encara faltava molt de temps per al 25è aniversari i podíem fer interessar els col·legis per preparar actuacions dels alumnes per a la festa; naturalment, no es cobraria cap entrada. “Jo demanaré a la Caixa de Pensions que els obri una llibreta d’estalvi a cada un amb la quantitat que creguin convenient i més tard cada col·legi els ho repartirà, ja que nosaltres ja els ho hurem dit, o segurament un delegat de la Caixa vindrà a dir-ho. Això aniria bé que ho fes el Sr. Molas, que va assistir a tots els exàmens, i que ho proposés a Mn. Josep com a idea seva. Referent a les actuacions de cada col·legi, que n’hi parli la Superiora; si diu que està conforme, com que m’ho dirà com a cosa seva, jo m’oferiré per anar a proposar-ho a tots els col·legis, iestic segur que hi estaran d’acord”.

De moment no convé que Mn. Josep sospiti que és una preparació per a la seva festa. Tot ha de venir pels seus passos comptats i fer-li creure que és ell qui ho ha organitzat. Un cop fet això, com que ell haurà de parlar al final i l’aplaudiran, quedarà content i més apropat al poble. Al cap de pocs dies, dos de vostès li poden dir, com un secret, que s’està organitzant una festa amb motiu del seu 25è aniversari. Mn. Joan voldria que fos com una sorpresa, però no es pot guardar el secret molt de temps perquè la nostra voluntat és que hi participi tot el poble. La nostra intenció és exaltar la figura del sacerdot i donar-li un testimoni públic d’agraïment per la labor que fins ara ha fet. L’organització ja està a punt d’actuar, però hem cregut que vostè ha d’estar-hi d’acord perquè els objectius que li hem dit, valen la pena. Mn. Joan no ha volgut parlar-li perquè vegi que surt de la base, però potser seria bo que li comentés perquè ell és qui ens va animant a tots coordinant la feina. La gent que tenim són l’alcalde, el mestre Viñas, J. Matosas, J. Morató, Pere García, Martí Pou i la seva germana monja, Josep Vilà, Josep Ma Suñé, Pere Manils, Sra. Erra, el Sr Puigcercós, el metge, el Joanet de la Fonta, Josep Monserdà, Josep Mutgé... i esperem convidar-ne d’altres. L’esbós del programa és aquest: al començar la Missa, regalar-li un calze bo, una casulla brodada i l’alba també

<i>Mañana</i>	<i>Tarde</i>
<p>A las 11, el Sr. Alcalde de la Villa, D. Ramón Negre Pou y su esposa D.ª María Pujol Matgé, que actuarán de padrinos representando a todos los feligreses de la Parroquia, harán entrega al Sr. Regente, del cáliz y ornamentos sagrados costeados por suscripción popular.</p> <p>Acto seguido, la Misa solemne, que será cantada en los Kiries, Gloria y Credo, de la Misa «In honorem Sti. Vincenti», por el Coro de Hijas de María, y el Sanctus Benedictus y Agnus, de la Misa «In honorem Sti. Josephi» por el Coro Parroquial de hombres; ambas del maestro Suñé.</p> <p>El sermón irá a cargo del Rvdo. Dr. D. Gabriel Solá Pbro, profesor del Seminario de Barcelona.</p> <p>Al final «Besamanos», cantándose el «Tedeum», en acción de gracias.</p>	<p>A las 4, en el local «Cine Ateneo» tendrá lugar la siguiente velada:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Presentación, por el Dr. Buenaventura Puigcerdós, Presidente de la Liga de Perseverancia de esta Parroquia. 2. «Puerto de honor» drama en un acto, representado por las jóvenes de la J. F. A. C. 3. Entrega del ofrecimiento espiritual de los niños y niñas de los colegios, por un maestro de los mismos, en nombre de todos. 4. Evocación a la memoria de nuestro infatigable cooperador Juan Solé Font, por J. Aliguer. 5. Interpretación de las piezas a cuatro voces mixtas; «Bona nit tu qu'eres», de Bach; «La Pirroquia», de Benedito y «Tollite hostias» de Saint Saenz, por los cantores parroquiales. 6. «El mejor homenaje», por José Moretó. 7. «El terrible Homobono», sainete, por los jóvenes de A. C. 8. «Los escolanets de la Parroquia», letra de J. Aliguer y música de A. Suñé. <p style="text-align: center;">●</p> <p>Nuestras Autoridades y la «Junta de honor» asistirán corporativamente a todos los actos</p>

Programa de l'homenatge a mn. Josep Casanovas. 8 d'abril de 1945.

brodada. A la tarda, a l'Ateneu, fer un acte d'homenatge amb dos parlaments; després, una representació escènica per a homes i noies, i una altra de noies, escolanets com a tals, etc. Demanarem que ens instal·lin altaveus i que un representant de cada entitat digui una cosa breu, que abans l'ensenyarà a Mn. Joan. Vostè podrà concloure l'acte amb unes paraules. Podem editar una circular per a totes les cases explicant el que li hem dit sobre la finalitat i, com a postdata, invitar a col·laborar monetàriament per al regal (es podria lliurar a les monges o a una oficina de l'ajuntament i entregar un rebut amb el segell de l'organització), i si sobressin diners, els entregariem a beneficència. Si tot li sembla bé, tirarem endavant.

Com era d'esperar, l'endemà ja va parlar-me'n; el vaig veure content i em va encarregar que donés la conformitat a la Comissió de la festa. Com que ja ho havia fet, vaig encarregar a dos homes, dos nois i dues noies que anessin a demanar-li que els deixés anar a fer els assaigs a l'escenari del Centre, perquè temien molestar els encarregats de l'Ateneu ja que l'hora d'obrir i tancar no coincidia amb el seu horari. Va dir-los que sí i que llogaria un manobre que anés a netejar els lavabos, l'escenari i la sala; després connectaria l'aigua i la llum i faria claus perquè en tinguessin per obrir i tancar.

Una de les finalitats d'organitzar la festa, a part de la principal que era l'exaltació del sacerdoti i ajudar a Mn. Josep a recuperar el bon humor després d'haver oblidat les rancúnies i antipaties que podien tenir-li, era que ens deixés organitzar al Centre, grups de nois i noies, actuacions d'esplai, teatrals, etc. El

diumenge a la tarda, fer servir el pati pel que ens semblés convenient: sardanes, jocs, etc. Amb aquell permís vaig veure la porta oberta per a tot això i molt més, com efectivament va ser.

La celebració de la festa va anar com estava programat. Va sortir Mn. Josep a l'altar major encara amb sotana. L'Ajuntament, que ja no era el de cinc anys enrere, va assistir-hi corporativament. L'alcalde, ajudat pel primer tinent d'alcalde, varen pujar a fer-li l'ofrena del títol de fill adoptiu de la Vila, escrit amb pergamí firmat i segellat. Dues noies li varen oferir el purificador, cingol i lavabo. Una monja li va portar l'alba. Dos de la Comissió li varen portar la casulla. Un del Centre va portar-li el calze projectat i dibuixat pel pintor Jaume Busquets, que és el que va pintar la capella del Santíssim i el fresc del Sant Crist (una meravella de detalls). A la tarda vàrem dedicar-li el festival i els parlaments sobre el tema, molt ben fets. Ell va mostrar-se molt satisfet. La sala de l'Ateneu estava plena de gom a gom.

2.3 OBERTURA DEL CENTRE PARROQUIAL⁷

Tal com havíem quedat, uns quants dies després de la festa, alguns dels que varen actuar i altres col·laboradors anaren junts a parlar-li de l'èxit i que els agradaria que de tant en tant els permetés fer alguna representació teatral i algunes sortides. Com que ja vivia content, va dir-los que sí i que els ajudaria. Va comprar el material per a la il·luminació de l'escenari i jo la vaig muntar tot i que em va costar molt⁸. Vaig comprar llates i corrioles de fusta amb molts metres de corda per als decorats, l'escenari i el teló, vaig arreglar l'escenari, comprar butaques⁹, es va construir una llotja al final, el vulgarment dit «galliner», un petit bar, biblioteca, museu... arreglar una màquina de cine que li havien donat amb uns potents altaveus, que a més de servir per al cine, a l'estiu eren útils per tocar sardanes amb discs, etc. Expressament jo no vaig anar a demanar-ho per a no treure-li protagonisme, encara que n'era l'inspirador. El fer les dues obres de teatre va animar a molts a oferir-se a fer teatre, entre ells un senyor que al mateix temps que era molt bon actor, també era bon director, ja que tenia l'experiència del Centre de Terrassa. Les primeres obres que es varen representar foren *Els Pastors* executats per persones grans i joves; i els de Mn. Vinyeta, per als petits¹⁰. Vàrem tenir molt d'èxit i, com que no hi cabien totes les persones que volien venir, vàrem haver de repetir-les fins a finals de gener. Entretant, ja assajaven altres obres i fins el maig cada diumenge hi havia actuació teatral. Amb el temps es varen fer algunes representacions molt vistoses: *Ventafocs*, *El rei que no reia*, *El ferrer de tall*, *La puntaire de la costa* i moltes altres que sempre ens quedaven bé i molt assistides de públic. Com que hi havia suficients actors, vàrem fer dos quadres escènics, grans i joves, i adolescents. Quan convenia, es prestaven els actors els uns als altres. Alguna vegada havien anat a actuar a altres pobles. Els petits també en feien alguna. Des del

maig fins a finals de setembre es feien sardanes al pati amb potents altaveus. Venien moltes persones; l'entrada era gratuïta. Les de les representacions, no ho eren, encara que el preu era mòdic. Ens era necessari fer-ho perquè moltes vegades, tot i havent vingut molt de públic i ser repetides, encara hi perdiem diners, però sí que en algunes, el director i la petita junta de teatre es volien lluir i llogaven molts decorats, i sobretot, molt de vestuari bo. Si al final de temporada ens sobraven diners, s'invertien en comprar coses per al Centre. Ningú no cobrava res per les seves actuacions; ja es donaven per ben pagats al poder actuar i divertir a la gent. Els únics que cobraven eren els tramoies i les dones de neteja¹¹.

2.3.1 El cinema

El ritme de fer una representació setmanal no podia durar sempre; uns havien d'estudiar, altres llevar-se bastant de matí per anar a treballar a Barcelona... Jo vaig dir a tots que el Centre ja marxava, però no podíem dur sempre el mateix ritme. Com que teníem la màquina de cine i amb el que disposàvem i demanant que ens ajudessin, els diumenges, d'octubre a finals d'abril, es podrien combinar actuacions de teatre i cine. No obstant digueu-ho a Mn. Josep i que ell decideixi o li sembli que ho decideix. Els va dir que sí, va fer venir un tècnic d'instal·lació al cinema i va funcionar tot molt bé¹². Al principi vàrem anar a les cases distribuïdores de films però ens portava molta feina triar-les i

Mossèn Joan al bar del Centre Parroquial, l'any 1949, al costat de Mn. Jaume Estrada i Joan Castells. AL fons, Martí Pou i Salvador Plantada.

que el recader les anés a portar el dilluns i les anés a buscar el dissabte. Com que les cases distribuïdores eren les mateixes que servien a l'empresa del cine de Mollet, vaig anar a parlar amb un d'aquesta empresa i va dir-me que a ells els feien quedar un lot de pel·lícules, algunes de les quals no els interessaven i les havien de pagar. Si volíem, ens les deixarien a nosaltres sense cobrar-nos res; els interessava que fóssim amics, així s'estalviarien que quan anessin a llogar-les, les distribuïdores haguessin de mirar si tenien compromís amb nosaltres abans de firmar contracte; va afegir que ell mateix ho diria a les distribuïdores. Jo pensava i confiava que el nostre tracte aniria bé, però no tant com va anar. Aquell temor que tenia Mn. Josep que el Centre portaria baralles amb l'Empresa Continental, va ser a l'inrevés. Des de llavors vàrem ser més amics que mai i quan havíem de fer un festival massiu, podíem disposar d'un dels seus locals mentre no fos el dissabte a la nit o els diumenges a la tarda, la qual cosa tampoc ens interessava a nosaltres; algunes vegades, poques, els ho vàrem demanar per als finals de curs de catequesi, que els fèiem el dissabte al matí; d'aquesta manera vàrem aguantar el cine, perquè d'altra manera hi perdíem massa pessetes cada vegada. Com sempre, vaig demanar al de l'empresa que, sense dir que havia parlat amb mi, ho anés a oferir a Mn. Josep. Ell va cridar la Junta per dir-los que havia aconseguit això. Jo, content que es fes, encara que no constés que ho havia tramitat jo, els altres ja ho suposaven. L'Empresa no hi va perdre res, al contrari, aquelles enveges que solen haver-hi en els pobles o viles perquè la gent es coneixen, varen minvar al saber que no ens fèiem mal.

2.3.2 *Altres seccions*

L'equip de bàsquet de Mollet jugava molt bé, va pujar de categoria regional, va adquirir un pati apropiat i va deixar el nostre fins i tot amb les porteries. Com que estava rodejat de pollancre, teníem l'ombra molt espessa a l'estiu, i per ser de fulla caduca, hi entrava el sol a l'hivern. Hi férem sardanes, jocs, bàsquet... i era molt concorregut¹³. El servei del teatre també ens servia pel camp.

A més de tot això hi havia una secció de cultura, amb la biblioteca i un petit museu amb coses i pedres que trobaven a les excursions¹⁴. D'aquesta secció potser el que brillava més era l'orfeó, que si bé no actuava moltes vegades al Centre, sí que ho feia en les funcions religioses. Teníem un bon director que al mateix temps era compositor; hi cantaven homes, joves i noies, que ho feien molt bé. No cantaven les caramelles per Pasqua perquè a la vila ja s'havia establert des de molts anys aquest costum.

El Centre Parroquial tenia molta vida entre els molts que venien; es solia dir que era la seva segona llar. Varen haver-hi, en el transcurs del temps, molts casaments entre noies i nois. L'any 1987 vaig anar a la festa de Sant Vicenç i del Mil·lenari. Entre les moltes persones que em varen venir a saludar, una cosa

que em va fer molta gràcia i goig va ser que un grup bastant nombrós em varen preguntar: vostè es Mn. Joan Borràs? Per servir-vos, vaig respondre. Ells em digueren: és que els nostres pares o avis, ens han parlat molt de vostè i de com varen passar molt bé aquell temps. Ara tenim el gust de conèixer-lo i saludar-lo i, al mateix temps donar-li les gràcies pel que va fer-los i nosaltres n'hem rebut molt bones conseqüències. Jo quasi em vaig emocionar i vaig dir-los-hi: Segurament que avui he parlat amb molts d'ells, i ara us demano que els digueu que m'han donat una gran alegria. El Centre també col·laborava en moltes activitats socials. Un any, l'Ajuntament ens va demanar que l'ajudéssim a fer una tómbola benèfica que volien organitzar per la Festa Major, perquè no tenien diners per atendre als necessitats. Nosaltres vàrem cuidar-nos de tot menys dels diners, que per una ranura es tiraven a una caixa tancada i ells venien a recollir-la al final del dia¹⁵. Participàvem en les col·lectes de la Creu Roja, Missions, contra el càncer, etc. En fi, el Centre, per les seves múltiples activitats, tenia molta estimació a la Vila. Quin goig comparar-lo amb allò que era encara no feia un any! Mn. Josep no volia ni sentir-ne a parlar de tant que ho temia; era una suposició equivocada i que personalment li feia mal, i en canvi ara el feia viure content! Sempre vaig donar gràcies a Déu que ens va ajudar tant a realitzar-ho. A ell sigui donat tot l'honor i tota la glòria¹⁶.

Processó pel carrer Jaume I. Jordi Erra, Josep M. Suñé, Jaume Vilaseca i mn. Joan Borràs. 5 de juny de 1947.

Encara que el que he escrit abans ens donés tanta feina no ens privava pas de l'apostolat religiós. Segurament que quasi tots venien a missa; joves, noies, adolescents... tota la gent gran. També venien moltes persones que no eren del Centre. Teníem establerta l'Obra d'exercicis espirituals, recessos, conferències, cercle d'estudis, etc. El catecisme es feia especialment per als col·legis que no eren de les monges i així teníem ben atesos tant els col·legis estatals com els privats. Els de Primera Comunió, per tots els que l'havien de fer, era a la Parròquia. Pel certamen catequístic conjunt estava comprovat que tots els col·legis es preparaven força.

Sempre estàvem un o l'altre al confessional. Es visitaven els malalts, impedits o vells i si volien la Comunió els hi portàvem. Alguns del Centre també dedicaven algunes estones a visitar-los, especialment si eren coneguts, ja que així no els costava tant de passar-hi més estona. De la beneficència de poc cost monetari però de quantitat, se'n cuidava l'Ajuntament; la de més cost (lloguers, malalts, etc.) procuràvem resoldre-ho nosaltres. El que no m'agradava era la diferència en els enterraments. Segons el que volien i pagaven, hi anaven més sacerdots i es tocaven més o menys les campanes. Amb això no vaig voler intentar posar-m'hi perquè es feia a totes les parròquies veïnes. Per no repetir-ho, valgui aquest incís per a les parròquies de Barcelona, especialment Santa Maria del Mar, d'on vaig ser vicari; aquelles diferències eren tan grans que no goso escriure la paraula amb la qual les definiria: cada enterrament era per a mi una vergonya que passava i un sentit poc cristià; esperava a ser Rector per treure-ho de seguida. Quan vaig ser-ho de Sant Pau d'Ordal ens vàrem avenir amb els veïns i a tots els enterraments hi anaven dos sacerdots, els de Sant Pau d'Ordal i Ordal, que potser teníem les parròquies mes pietoses. Tots els assistents a l'enterrament o quasi tots cantaven la Missa de Rèquiem que el sacerdot ajudant dirigia, però cadascú ja ho havia assajat des de temps. Els familiars que venien de fora quedaven contents del bé i pietós que quedava i solament es celebrava la missa exequial cantada.

2.4 GALLECS

Abans he dit que al mateix temps del nomenament de vicari de Mollet, vaig ser encarregat de Gallecs. Era un poblet dependent de Mollet i abans del 1936 era una Tinença de la mateixa parròquia de Mollet i va continuar essent-ho. Per anar-hi amb bicicleta, i passant pel dret i mals camins entre vinyes i camps, es trigava uns 35 minuts. Si plovia o hi havia fang s'havia de passar per la carretera de Caldes fins a Polinyà on hi havia un trencall de carretera de carro que portava fins a l'església, però es necessitava més d'una hora, i si la carretera estava molt enfangada, s'havia de passar per un carenat on moltes vegades havia caigut. Vaig anar-hi dos anys. Per passar pel dret s'havia d'agafar una carretera de carro que anava a unes masies. Al sortir de Mollet, aquella

carretera passava uns trenta metres per un tall que havien fet en un terraplè, i es passava la via del tren, de manera que no es veia venir el tren. L'Ajuntament hi havia posat una família perquè a l'hora de passar el tren possessin una cadena. Un diumenge, al passar jo amb la bicicleta, com que no hi havia cadena, travessava la via i vaig veure que el tren corria a tota marxa a pocs metres meus. La reacció natural era que hagués frenat, però ja estava al mig de la via; vaig fer unes fortes pedalades i el tren va passar-me a uns dos metres de distancia. Vaig quedar tremolant i donant gràcies a Déu que altra vegada m'havia lliurat. No obstant, deixant la bicicleta a terra vaig anar a dir a la dona que s'encarregava de posar la cadena: la vostra feina és molt poc carregosa i, per això, us heu descuidat i segurament que no ha estat la primera vegada; penseu que teniu la responsabilitat de la vida dels que passen per aquí. Jo anava sol, però si hagués passat un cotxe o una tartana, fixeuvos quants haurien mort. No perquè jo anés sol la meua vida deixa de tenir valor. Aquella pobra dona es va posar a plorar demanant-me perdó. Jo vaig dir-li que donés gràcies a Déu perquè no havia passat res, com jo també ho faria en la missa que anava a celebrar a Gallecs. Ja us perdono i us prometo que no us denunciaré. Quedeu-vos amb Déu i demaneu al vostre Àngel de la guarda que us faci una bona guardiana d'aquest pas a nivell.

De tant en tant anava a visitar el col·legi i comentàvem el que la mestra els ensenyava de catecisme. Un dia, comentant la Creació, un nen espontàniament va dir: Nostre Senyor pensava en tot, perquè si no hagués fet l'herba abans, els conills no haurien sabut què menjar. L'anècdota és graciosa i de poca importància, però com que el pensament havia sortit d'ells em va donar ocasió per explicar l'ordre i la providència de la Creació. La intervenció correcta d'aquell nen era bona.

Un dia, explicant el cas de Mollet, i la feina que, gràcies a Déu hi tenia, el Sr. Rector de Palau-Solità, Mn. Toldrà Borràs, que era molt zelós no sols per la seva Parròquia sinó per la Diòcesi, va oferir-se de fer-se càrrec de Gallecs amb la condició de no dependre de Mollet, cosa molt natural. Palau-Solità està molt més proper a Gallecs i amb millor accés. Li vaig agrair l'oferiment, però havíem de posar-nos d'acord amb Mn. Josep de Mollet. Com que ja estava de més bon humor i es feia càrrec que cuidar-me de Gallecs era molt pesat per a mi, va dir-me que anés a buscar l'oferiment per escrit i ell i Mn. Toldrà anirien al Bisbat per arreglar-ho, i ho van aconseguir; així jo vaig poder atendre millor el culte de la parròquia de Mollet. Vaig notificar-ho als de Gallecs, explicant les raons i avantatges que Mn. Toldrà sols tenia la missa de les 8 del matí, perquè a Plegamans la celebraven a les 12, i ell tenia lliure des de les 9. Vaig demanar als feligresos que l'anessin a cercar i tornar amb tartana, que es possessin d'acord en els dies que els tocava amb un noi que tots estimàvem molt per la seva bondat i simpatia, que es deia Pau. Amb tot arreglat, vàrem quedar el dia de

presentar-lo i llegir el document del Bisbe, on el nomenava encarregat de la feligresia i església amb les facultats de Rector. Mn. Toldrà va poder i voler treballar-hi molt i bé. Els feligresos varen quedar molt contents que Sta. Maria de Gallecs ja fos com una parròquia, el varen ajudar molt i se'l varen estimar, la qual cosa fou per mi una sincera alegria.

2.5 CONVOCATÒRIA D'OPOSICIONS A RECTOR

Feia molts anys que no s'havien convocat (potser uns 25). Mn. Josep Casanovas no era Rector titular de Mollet perquè ho era Mn. Esteve Oleart, que encara vivia, i en aquell temps es respectava el càrrec que s'havia guanyat per oposicions. Mn. Josep va dir-me que hi prendria part i m'aconsellava que jo també ho fes encara que no volgués ser Rector de cap parròquia per ser massa jove. Com que les aprovaria, tindria l'avantatge de no haver d'anar a examinar-me de sinodals (els cinc primers anys, cada any; després una vegada cada cinc anys; i després una cada deu anys). Per aquesta raó em va convèncer, ja que no hauria d'examinar-me més i com que feia poc més de tres anys que havia acabat la carrera, em seria relativament fàcil aprovar. El programa de les tesis de teologia era molt extens i s'havien de saber totes, perquè en un paper imprès que donaven al començament d'escriure-les hi havia, la tesi a exposar i provar; el cas de moral, bastant difícil; també el de Dret Canònic; la traducció del llatí d'un fragment de la Sagrada Escripura i una homilia sobre l'Evangelí

Dilluns de Pasqua de 1949 als jardins del monestir de Montserrat.
Mn. Borràs és el primer de la dreta.

que hi havia escrit, concretant voluntàriament, si es dirigia a un públic pietós, incrèdul, intel·lectual, seminaristes, sacerdots, infants, etc. L'única cosa que teníem era una llarguíssima llista de les tesis estudiades en quatre cursos de la carrera.

Ens vàrem posar a estudiar sense deixar la molta feina que teníem. Jo vaig resumir-me totes les tesis de teologia per recordar-les millor i vaig estudiar la moral en els punts més fonamentals. Les altres qüestions ja sortirien. Mn. Josep em va demanar els apunts per recordar les cites, deia ell, però el que feia era copiar-los. Això més aviat m'agradava i així podia ajudar-lo.

Varen arribar les oposicions convocades pel Sr. Bisbe Dr. Modrego i em sembla que varen aprovar tots. Poc després ens varen enviar un imprès en el qual constaven les parròquies vacants i, quan varen ser proveïdes, la de les resultants; i per tercera vegada, les últimes resultants. Jo no vaig demanar-ne cap; Mn. Josep va demanar-ne tres de les que es podien optar de la llista enviada i li varen donar la de Sant Andreu de Palomar¹⁷. Li vàrem fer un bon comiat i la junta del Centre el va nomenar soci honorari perpetu, títol que se li va donar al prendre possessió de la parròquia. Va venir a substituir-lo Mn. Jaume Estrada, amb poca il·lusió perquè no el varen deixar a Gelida on estava i volia quedar-s'hi perquè estava vacant, i en canvi Mollet no ho estava. Era mol simpàtic i bon amic.

2.6 OFERTA DE QUEDAR-ME A MOLLET COM A RECTOR

Un dia vaig haver d'anar al Bisbat i el Dr. Montserrat, professor de moral del Seminari i de la Universitat, canonge i prelat domèstic del Papa, va veure'm i va felicitar-me per les oposicions. Em va preguntar si havia firmat per les primeres ternes. Vaig dir-li que no perquè solament feia quatre anys que era sacerdot i, francament, per anar-me'n a una parròquia rural on no podria alternar amb ningú preferia passar per alguna o algunes de més grans com a vicari, i quan me'n toqués alguna de rural ja coneixeria ambients més amplis, encara que potser més complicats. Va dir-me: ara ja estan tancades les primeres ternes, però dintre de mig any, sortiran les resultants, firma al menys «a voluntat del Bisbe» i podria ser que te'n donessin una de no tan rural. Deixi-m'ho pensar, vaig dir-li.

Al cap de dos dies va venir un empleat del Sr. Ros de can Mulà a dir-me si volia fer-li el favor d'anar a parlar amb ell (aquest senyor era molt bon cristià). Vaig preparar per la Primera Comunió a un nét seu que tenia una malaltia incurable però era molt llest i pietós, i als de casa seva els dolia que es morís sense haver-la feta; per això ens coneixíem bastant i sabia tot el que s'havia fet i s'estava fent, però sobretot perquè havia sabut, amb l'ajuda de Déu, fer recuperar l'alegria i les ganes de treballar com a sacerdot, a Mn. Josep i haver aconseguit que el poble no el mirés amb tanta antipatia. Era fabricant i tracta-

va molt bé els seus treballadors i aquests el respectaven i l'estimaven. Era molt amic del Dr. Montserrat, del Dr. Pech secretari de càmera del Bisbat i del Dr. Salvans, molt ben considerat pel Sr. Bisbe. En primer lloc va dir-me que el perdonés que m'hagués fet anar a casa seva, però és que el que volia dir-me no volia que ho sabés ni ho sentís ningú. Anem a la qüestió: si jo acceptava ser Rector de Mollet, ell es comprometia per acta notarial a pagar-ne la nòmina i afegir una quarta part més a Mn. Esteve Oleart, rector titular de Mollet¹⁸, però amb la condició que renunciés al títol de propietat. Encara que no vaig dir-li, podia explicar-li que com que Mn. Esteve era fill de Terrassa, li va fer gràcia assistir a l'ordenació sacerdotal que va haver-hi a aquesta ciutat l'any 1944, quan van ordenar-me a mi. A l'acabar la cerimònia va venir a preguntar als que havíem estat ordenats, qui era Mn. Borràs. Li varen dir, i tot emocionat va besar-me les mans i va dir-me: Vostè, com he sentit, és fill de Vallirana i deu tenir de 24 a 25 anys i té un oncle sacerdot que es diu Mn. Ramon. Vaig errar? Vaig respondre-li que tot era exacte. Llavors va continuar: Sóc Mn. Esteve Oleart i quan vostè va néixer jo era Rector de Vallirana i aquells dies va ser ordenat sacerdot Mn. Ramon i va cantar missa a Vallirana, la qual cosa em posa molt content. I ara deixi'm que li doni una afectuosa abraçada, desitjant-li que el Senyor l'ajudi a fer un autèntic apostolat sacerdotal. Li sortiren llàgrimes dels ulls i a mi no em va costar res perquè tots aquells dies passava d'una emoció a l'altra. He dit que no vaig explicar-li això al Sr. Ros, perquè no tingués un argument més per fer-me quedar a Mollet. El Sr. Ros va continuar. A vostè ja el coneixem i el que ha aconseguit aquí es tan meravellós que pensem que encara faria molt més. Jo crec tenir la manera que el nomenin el nostre Rector. Si ho exposo als doctors Montserrat, Pech, Salvans, que tant es preocupen pel bé de la Diòcesi, el nomenaran; si vostè ho accepta, com que li tinc confiança, donaria a la parròquia amb possessió plena el pati que hi ha davant del Centre, després d'haver-lo fet arreglar i construir el que vostè cregui necessari; aquella edificació que dona paret per paret amb el Centre i que és més del doble gran i dona directament al carrer i al pati, la fariem arreglar i construir-hi el que cal i també ho donaria en propietat a la parròquia. Aquella proposició començava a fer-me tambalejar. Si deia que no, la parròquia que tant estimava perdia l'ocasió de posseir uns béns de gran valor, especialment perquè es trobaven prop de l'església i al mig de la vila. Si deia que sí, posava damunt la Parròquia una responsabilitat i una preocupació potser innecessàries, perquè amb el que ja teníem n'hi havia prou, i segurament vindrien a demanar-ne l'ús uns grups que no podríem controlar. Però la raó de dir que no era més forta encara. Jo sempre he cregut en la «justícia distributiva» i això pesava molt en la meua consciència perquè li digui Sí, vaig contestar-li. Sols feia quatre anys que jo era sacerdot, Mollet estava creixent d'una manera que ningú s'imaginava i les perspectives eren que encara creixeria molt més. Posant un Rector jove (29

anys), es tancava una fila en el torn d'ascens de molts sacerdots que, amb més anys i mèrits que jo, esperen un canvi digne que els rellevi d'estar-se en un poblet endarrerit en tots conceptes. En la justícia distributiva o d'ascens, com que desgraciadament passa desapercebuda, quin dret et defensa? Conec diferents sacerdots que han viscut amargats perquè s'han vist oblidats o marginats. No tots som com el Rector d'Ars. Això que li estic dient, encara que ja ho havia pensat abans tement que m'ho proposaria, no ho he improvisat ara. Ja fa molts anys que ho porto en la meva consciència i ara no voldria claudicar contradint-la. Li agraeixo molt els elogis que m'ha fet, la confiança que m'ha demostrat i la immerescuda valoració que fa de mi. Si escoltés el meu pensament li diria que sí amb molt de goig, però si escolto el meu cor sacerdotal no li puc dir.

Vaig pregar-li que malgrat no saber encara els noms dels que s'interessaven per mi en aquest assumpte, els fes arribar el meu agraïment i acceptessin amb comprensió els meus raonaments. Espero que també vostè m'hagi comprès. El Sr. Ros va dir-me que ho comprenia molt bé i em felicitava per ser així de conseqüent amb els meus principis, perquè durant aquells quatre anys havia aguantat molt i havia aconseguit la solució de moltes realitats difícils, però per això, ara encara li sabia més greu que no acceptés. Ens vàrem despedir molt amigablement, tots dos amb els ulls humits. Vaig donar gràcies al meu Àngel de la guarda perquè m'havia ajudat a què, amb sincera diplomàcia, havia sabut declinar aquella oferta tan temptadora. No m'ha dolgut mai haver obrat així, tot i que en aquesta línia he passat moltes dificultats, però gràcies a Déu n'he sortit. De tot això no en vaig parlar mai ni amb Mn. Josep Casanovas ni amb Mn. Jaume Estrada, que llavors estava de regent a Mollet i jo era el seu vicari¹⁹.

2.7 SORTIDA DE MOLLET

A finals de juny de 1949 Mn. Joan rebia el nomenament de vicari de Santa Maria del Mar, de Barcelona (era costum canviar el vicari poc després de fer-ho el Rector). El diumenge va acomiadar-se de la parròquia de Mollet "que amb tant de goig havia servit durant cinc anys. Molta gent, després de missa vingueren a acomiadar-me, alguns amb llàgrimes als ulls, tant joves com noies, mainada i gent gran, i de passada s'excusaven per no venir a l'hora de marxar perquè estaven al treball. A la tarda i al pati del Centre varen improvisar un petit festival d'homenatge i com que feia bon dia i fresca varen ser molts". Des de Mollet l'anàrem a visitar i va ensenyar-nos tot el que era ara el seu entorn nou de vida. No oblidava però, els anys viscuts a Mollet.

Als dos anys justos el nomenaren regent de Sant Pau d'Ordal, relativament a prop de Vallirana, enllaçats per un auto de línia. Quan era a Sant Pau, a principis de 1953, va morir el seu pare i, en representació del Centre Parroquial de Mollet, assistírem a l'enterrament i funeral en Josep Vilà i jo.

Mn. Joan a l'escala de la rectoria amb membres del Centre Parroquial.
Sant Pau d'Ordal, 2 d'octubre de 1955.

Aquí acaba la primera part de les Memòries de Mn. Joan.

Restà 11 anys a Sant Pau d'Ordal, on el visitàrem els del Centre en autocar, de pas en una excursió a Sitges i Vilanova i vàrem ser rebuts amb immensa alegria.

El 14 d'abril de 1955 tornava a Mollet per oficiar la missa del meu casament, enllaç que beneí Mn. Josep Casanovas. Fou ocasió de tornar-se a trobar els que havien estat regent i vicari de la parròquia de Mollet al llarg d'uns quatre anys, primers i més fecunds de la vida del Centre Parroquial del que van ser-ne els promotors.

De Sant Pau d'Ordal el traslladaren a fundar la parròquia de Sant Lluís Gonçaga de Barcelona, on l'acompanyava la seva mare. Crec que va estar-hi uns nou anys i després va passar, ja definitivament, a la parròquia de la Mare de Déu de la Medalla Miraculosa²⁰, on també l'acompanyava la seva mare fins a la seva mort el 19 de juny de 1981, quan va ser enterrada a Vallirana en una gran manifestació de dol.

Notes

1. Quan es va jubilar, va donar a la Biblioteca del Seminari cinc volums de mida foli i centenars de fulls, amb escrits i fotografies que havia recollit de l'efemèride.
2. Recordo amb emoció que anys després, quan Mn. Joan estava a Mollet, vaig ajudar-lo a dir una missa al mateix cambril de la Verge de Montserrat.
3. Jaume Armengol.
4. Mn. Josep Casanovas, administrador de la Parròquia.
5. Mn. Borràs oblidava, com a mínim, les associacions de Filles de Maria, Terciàries franciscanes i de la Sagrada Família amb les seves capelletes visitant una vegada al mes les llars de la població que ho desitjaven.
6. Aquí a Mn. Joan li falla la memòria. El I Certamen Catequístic va fer-se el curs 1943-44 a tots els col·legis i les eliminatòries finals als Col·legis Nacionals. La guanyadora de les noies va ser Isabel Fuster i dels nois, jo mateix, Josep M. Suñé. Se'ns nomenava emperadriu i emperador i els següents classificats formaven la cort respectiva. El 18 d'octubre es va fer la festa al Tabaran: ens hi traslladàrem, vestits d'emperador i emperadriu, la cort de nenes de primera comunió i la de nens amb vestit adient, des de l'església al Tabaran. Presidí l'acte el bisbe Dr. Modrego i jo vaig llegir un discurs en castellà. El públic emplenava totalment el local.
7. Vegeu *El teatre al Centre Parroquial de Mollet del Vallès (1945-1961)*, de Glòria Arimon i Ventura, Ajuntament de Mollet (2005).
8. Mn. Joan era un aficionat a l'electricitat, un "manetes". Ell mateix explica del temps de la guerra: "Vaig comprar a un veí pel preu d'un jornal, una ràdio de galena, però sols sentia *Ràdio Verdad* (en català i castellà) que retransmetia des de Baiona ... i les emissores locals ... ; era molt antiga però ben guardada. Tenia una bobina amb dos reguladors de sintonia i uns auriculars ... Jo, com que en un llibre de física havia trobat unes nocions generals i ells tenien dintre la capsula on la guardaven, un full on hi havia l'esquema del muntatge, vaig intentar posar-la en funcionament. Vaig trobar la galena entre la runa d'una mina de plom que ja feia anys que no funcionava. Vaig fer-

me una molla amb fil de coure de telèfon. Casualment tenien el fil d'antena molt llarg. Vaig muntar-la en forma d'ix perquè no semblés una creu i amb molts aïlladors; ho vaig fer tenint en compte que no es toqués ella mateixa per cap punt perquè no perdés força de captació, tal com deia el llibre consultat. Amb un mapa d'Europa vaig mirar la direcció recta de Baiona i la vaig encarar plana en aquella direcció. L'estructura de l'antena era com un teixit de tela d'aranya. El fil vaig continuar-lo fins al canó de plom, al qual ben llimat vaig cargolar-li l'antena i sense tallar-la vaig lligar-hi el fil ben netejat, com havia fet pel canó que subministra l'aigua, i aixafant-lo amb el fil va quedar com soldat. El fil d'antena, que era molt llarg, el vaig fer continuar fins a dintre casa i ben netejat, el vaig cargolar al lloc. Vaig provar-lo i vaig sentir perfectament les emissores locals. A les 10 del vespre, l'hora de l'emissió de 'Ràdio veritat' vaig tenir la il·lusió de sentir-la nítidament. Molts diumenges radiaven la missa". Quan es veia ofegat, demanava auxili a Emili Codina, que l'ajudava amablement.

9. Al principi foren cadires de boga, unides cada cinc o sis amb llates de fusta; més tard es compraren butaques d'ocasió.
10. Mn. Joan va convèncer, no sense esforç, que la Verge, els àngels i alguns pastors fossin noies, trencant la llarga costum de que les representacions teatrals als centres parroquials fossin nois o noies sols. El fet es repeteix anys després ja a Santa Maria del Mar i ho explica detalladament: "Jo vaig proposar als que feien comèdia, que fessin *Els Pastorets*. Em varen dir que si la Mare de Déu havia d'ésser representada per un noi, no calia que en parléssim. Vaig aprofitar el bon moment que hi havia amb el sr. Rector i li vaig dir que teníem ganes de fer *Els Pastorets*. Crec que en algun centre han fet sortir de Mare de Déu a un noi adolescent, però han estat molt criticats, perquè a més de ridícul és una irreverència. Si ara hi hagués premsa anticlerical com abans, a més de ridiculitzar-ho hi haurien comentaris ofensius i immorals. Va quedar bastant desarmat i va dir-me: Si en el nostre centre es fa teatre mixt ens criticaran els altres. Jo li vaig dir: Els principals centres ho fan, per exemple el de Sant Andreu del Palomar, el de Mollet on jo era, el del Pi... i si no fan comèdies han de fer cine, i és difícil trobar films passables, i com és natural hi surten dones. Si fem els pastorets, perquè la noia que fa de Maria no es trobi sola, podem posar noies que facin d'àngels i alguns altres personatges... això és el més natural del món. Va dir que sí, però que anéssim en compte. Jo li vaig dir que els nois i noies són molt responsables. Després, al Centre, els ho vaig explicar. *Els Pastorets* varen fer-se i tal com va passar a Mollet, es va obrir la porta al teatre", calcat al que havia passat a Mollet, gens d'estranyar després d'una guerra i persecució com les sofertes.
11. Sols els primers temps. Després van haver-se de reduir despeses i tot ho feren voluntaris.
12. Cal recordar la col·laboració desinteressada del tècnic en ràdio Guallar i la del senyor Rodón com operador fins que va contractar-se'n un.
13. La secció de bàsquet (dins de la d'esports) va crear-se l'any 1948 i un equip va participar diferents anys en el campionat diocesà com a C.P.Mollet (vegeu *50 anys de bàsquet a Mollet*, de Joan Costa, editat l'any 1994 pel Club de Bàsquet Mollet).
14. Hi havia un petit grup de joves que els festius en què no hi havia activitat al Centre, feien excursions a la carena litoral, a Sant Fost, Martorelles i Montornès principalment (ermита de Cabanyes, Castellruf, castell de Sant Miquel) i recollien restes superficials dels poblats ibèrics per al museu del Centre. Mn. Joan va organitzar una excursió especial amb uns 25 nois en bicicleta (tres o quatre ho feren en tren), a Mataró per la carretera del coll de Pàrpers i entrada per Arenys. Va visitar-se un col·legi crec que de Maristes i l'església parroquial de Santa Maria on vam admirar l'altar del Santíssim, amb pintures de Viladomat que va salvar-se miraculosament durant la guerra perquè uns feligresos varen tapiar la porta d'entrada a la capella i l'aïllaren. Més tard, el

Centre organitzà sortides anuals en autocar com a premi i estímul als membres de l'elenc teatral i col·laboradors.

15. En realitat, va ser abans de posar-se en marxa el Centre, l'agost de 1944, quan feia poc que Mn. Joan havia arribat a Mollet. Va fer-se a l'edifici que ocupava el Sindicat de Pagesos, tocant als Quatre Cantons.
16. Uns anys després, al ser traslladat a Santa Maria del Mar, va trobar-se amb dos centres parroquials, el de nois i homes i el de noies. Mn. Joan escrivia: "Jo, que estava acostumat al Centre de Mollet, on amb agradable i bona camaraderia actuàvem tots, no me'n sabia avenir".
17. El rector de dret, Mn. Esteva Oleart residia amb unes monges al carrer Bellesguard, prop de la plaça de la Bonanova, a Barcelona. Si no renunciava al càrrec, que era vitalici, Mn. Josep havia de marxar de Mollet per ocupar en propietat una altra parròquia. Un quants molletans (crec recordar en Matoses, Ribé, Joan Ventura, Martí Pou, Josep Vilà, jo i tal vegada algun més) férem una visita a Mn. Esteva i li demanàrem que renunciés per tal que es declarés la vacant i Mn. Josep podés optar-hi. La visita va ser del tot infructuosa.
18. Es deia Esteva Oleart i no sé d'on li venia la confusió a Mn. Joan. A casa era ben conegut perquè la seva neboda, Isabel Vilallonga, que li feia de majordoma, era molt amiga de la mama. Durant la guerra, varen refugiar-se a Berga i nosaltres també, en ser nomenada mestra nacional la mama (a Mollet s'havien confiscat del col·legi que hi posseïa i va quedar-se sense feina ni ingressos). El visitàvem al pis que ocupava prop de l'Ajuntament i de l'antic col·legi de frares on la mama tenia el destí i jo hi assistia.
19. Era un fet que crec ningú no sabia, jo tampoc. Amb la perspectiva que dóna el temps, tal vegada hauria estat bo per Mollet que hagués acceptat ser-ne el rector.
20. A finals de 1971 retornava jo amb la meva família a Barcelona després de dotze anys llargs a Granada, on nasqueren els nostres tres fills. El mes de març següent, Mn. Joan ens feia el favor de donar la Primera Comunió a la parròquia de la Miraculosa al nostre fill petit, que per edat no havia pogut fer-la a Granada, en una emotiva cerimònia íntima.